

ANALIZA PORÓWNAWCZA JEDNOSTEK POMOCNICZYCH W TORUNIU ORAZ WYBRANYCH MIASTACH W POLSCE

opracował: Paweł Gniota

Rady Okręgów w Toruniu

Ustawa nie podaje definicji jednostki samorządu terytorialnego. Jednak przez analogię do uregulowań w kwestii gminy, powiatu czy województwa, należy wskazać, że jest to wspólnota terytorialna mieszkańców. W odróżnieniu jednak od wymienionych jednostek samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze nie posiadają osobowości prawnej i w związku z tym nie mogą we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność podejmować czynności prawnych. Ich funkcjonowanie i zakres działań w całości zależny jest od gminy. To ona określa kompetencje, sposób wyboru, a po konsultacji z mieszkańcami również granice jednostki pomocniczej. Gdyby przyjąć hipotetyczne rozwiązanie, że nabywają one osobowość prawną, stałyby się kolejnym stopniem samorządu¹. Swym istnieniem nawiązują do „zasady pomocniczości”. Polega ona na wykonywaniu zadań publicznych na najniższym szczeblu. Bezpośrednio odnosi się do partycypacji społecznej w której obywatele sami się organizują, by oddziaływać na procesy polityczne, zmieniać polityczną opinię czy wywierać nacisk na rząd. Partycypacja społeczna może być jedną z technik efektywnego zarządzania administracji publicznej na poziomie lokalnym, zaś obywatele i ich aktywność mogą stanowić pomoc w podnoszeniu skuteczności działań administracji poprzez dostarczanie informacji, akceptowanie działań, budowanie form debaty publicznej, wypracowywanie kompromisów².

Podstawy funkcjonowania jednostek pomocniczych gminy zostały unormowane w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Jej znaczenie dla ustawodawców

¹B. Matyjaszczyk, Jednostki pomocnicze gminy – analiza uregulowań prawnych,

²Fleszer D. Konsultacje Społeczne jako forma Partycypacji społecznej, w: Demokracja bezpośrednia w samorządzie terytorialnym, pod red. Marczewskiej-Rytko M., Michałowski S., Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Lublin 2012, s. 68

była znaczna co potwierdza jej uregulowanie w jednym z pierwszych paragrafów ustawy. Prawo powołania jednostki pomocniczej posiada rada gminy. Może to zrobić na własny wniosek

lub na wniosek mieszkańców. W przypadku powołania jednostki z własnej inicjatywy ustawodawca nakazał przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami. Już ta regulacja nakazuje partycypacyjny charakter jednostek pomocniczych. Jednostką pomocniczą są sołectwa, dzielnica, osiedle. Jednak nie zamyka to katalogu możliwości tworzenia jednostek innych. Za przykład samorządów które zastosowały inne nazewnictwo jednostek pomocniczych można podać Toruń, gdzie nazwano je okręgami. Nazewnictwo wprowadzono wraz z ich powołaniem w 1997 roku. Nazwa okręg nawiązywała do okręgu wyborczego w wyborach do rady miejskiej. Do niedawna przykład innego nazewnictwa stanowiły również Katowice gdzie jednostki pomocnicze gminy nosiły nazwy... jednostek pomocniczych. Niekiedy w literaturze w nawiązaniu do art. 5 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym używa się podziału na jednostki pomocnicze nazwane (sołectwo, dzielnica, osiedle, miasto) i nienazwane („i inne”)³. Same nazewnictwo ma wpływ na partycypację mieszkańców. Skoro znaczna część mieszkańców używa innej nazwy dla danej jednostki pomocniczej (np. „dzielnica” zamiast „osiedle”), to trudno oczekiwać od nich zaangażowania w jej działalność⁴.

Samorząd nie ma obowiązku tworzenia jednostek pomocniczych. W przypadku podjęcia takiej inicjatywy nie musi obejmować podziałem na dzielnice lub osiedla całej gminy. Jako przykład takiego działania można podać Zieloną Górę. W tym mieście w 2015 roku przyjęto uchwałę o utworzeniu dzielnicy „Nowe Miasto”. W jej skład weszły tereny dotychczas gminy wiejskiej. Pozostała część miasta została objęta podziałem na dzielnice.

Gmina ma w razie potrzeby możliwość podziału dzielnicy na obszary niższego szczebla. Za przykład takiego działania można wskazać wspomnianą wcześniej Zieloną Górę w której dzielnica „Nowe Miasto” została podzielona na 18 sołectw i 4 osiedla.

³Augustyniak M., *Tworzenie, łączenie, podział i znoszenie jednostek pomocniczych gminy*, w: Samorząd miejski. Zadania, instytucje, formy, red. Wróbel S. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 2008, s. 244.

⁴Ossowski Sz. *Poznańska reforma jednostek pomocniczych – sukces czy porażka?* w: *Wieloaspektowość samorządności gminnej w Polsce*, pod red. Nawrot B., Pokładecki J., Poznań 2011, s.261

Wybory

Podstawową formą zaangażowania mieszkańców są wybory organów jednostek pomocniczych. Zgodnie z ustawą jednostki pomocnicze posiadają swoje organy. Na wsiach jest to sołtys i rada sołecka. W miastach możemy rozróżnić dwa podziały: zgodne z ustawą oraz pozaustawowe. Najpopularniejszym sposobem wykorzystywanym w Polsce są regulacje ustawowe. Można je rozpoznać po nazewnictwie. W tych miastach występują dzielnice lub osiedla. Zgodnie z art. 37 ustawy o samorządzie gminnym organem uchwałodawczym w dzielnicy jest rada. Natomiast organem wykonawczym jest zarząd. Rada dzielnicy składa się z 15 osób w dzielnicach z liczbą ludności do 20 tys. mieszkańców. W dzielnicach większych których liczba ludności jest większa niż 20 tys. rady liczą 21 osób. Nieco większe możliwości otrzymały miasta w których znalazły się osiedla, gdzie gmina może w statucie powołującym osiedle ustanowić, że organem uchwałodawczym jest ogół mieszkańców osiedla, a organem wykonawczym jest zarząd osiedla. Poza ustawowym sposobem regulacji, są te samorzady w których przyjęto inne nazwy dla jednostek pomocniczych gmin.

Takie nazwanie jednostki pomocniczej daje większe możliwości stanowienia liczby organów uchwałodawczych jednostki pomocniczej. Dzięki temu w Toruniu rady okręgów nie liczą 15 osób lecz 10. Rady okręgów nie posiadają również wymaganego ustawą zarządu, lecz jej pracami kieruje przewodniczący.

W zależności od ustroju jednostki pomocniczej, aby funkcjonowały jej organy jest znalezienie odpowiednio licznej grupy ludzi.

Poszczególne miasta regulują kwestie ilości mieszkańców, które muszą wziąć udział w wyborach. W Toruniu za wyznacznik powołania rady okręgu przyjęto udział w wyborach 100 osób. W większości samorządów jednak takowego limitu nie ma. Wymagana jest równa bądź większa liczba kandydatów niż jest dostępnych miejsc w radzie.

Miasta w różny sposób podchodzą do terminu przeprowadzania wyborów. W Toruniu podobnie jak w Bydgoszczy wybory odbywają się dla każdego osiedla w innym terminie. Wybory są przeprowadzane jako spotkanie wyborcze. Skutkuje to niską frekwencją na poziomie 1%. Większość miast zdecydowało się na jednodniowe wybory, swoją formą przypominające

wybory do samorządu lub wybory parlamentarne. Do 2014 roku w Krakowie wybory do rad dzielnic odbywały się w tym samym dniu co wybory samorządowe. Skutkowało to wysoką, porównywalną do wyborów samorządowych frekwencją wyborczą (42,5% – wybory do Rady Miasta, a 34,5% w wyborach dzielnicowych). Przeciwnicy łączenia wyborów samorządowych z wyborami do rad dzielnic wskazywali na ich upolitycznienie. Takie praktyki uniemożliwiła zmiana ustawy o samorządzie gminnym w 2018 która wprowadziła art. 35a ust. 1 zgodnie z którym: *Wyborów do organów jednostek pomocniczych gminy oraz wyborów do organów jednostek niższego rzędu nie zarządza się na dzień, na który zarządzone zostały wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybory do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego lub wybory wójtów. W wyniku wprowadzenia tej zmiany w wyborach do rad dzielnic Krakowa w 2018 roku wzięło udział jedynie 12% uprawnionych⁵.*

Wyjątkiem od zasady bezpośrednich wyborów jest Opole. Tamtejszy samorząd przeprowadził wybory w 2019 roku do rad dzielnicowych razem z głosowaniem w budżecie obywatelskim. Głosowanie odbyło się w terminie 10 dni wyłącznie przez internet na stronie: wybory.dzielnice.opole.pl. Frekwencja osiągnęła 7%. Wybory przeprowadzone w formie elektronicznej nie zwiększyły w sposób znaczący udziału mieszkańców w procesie wyborczym, gdyż dwa lata wcześniej do urn wyborczych poszło 6% uprawnionych do głosowania⁶.

Zadana i Kompetencje

Kompetencje rad osiedli i dzielnic w Polsce nie reguluje ustawa. Ich zakres regulują poszczególne statuty uchwalane przez rady gmin. Możemy z nich wyszczególnić dwie grupy:

⁵Radio Kraków, *Niska frekwencja w wyborach do rad dzielnic*,

<https://www.radiokrakow.pl/aktualnosci/krakow/niska-frekwencja-w-wyborach-do-rad-dzielnic>

⁶Guzik P., *Wybory do rad dzielnic Opola 2019. Kto wygrał? Kto został radnym w Twojej dzielnicy? [WYNIKI]*,

<https://nto.pl/wybory-do-rad-dzielnic-opola-2019-kto-wygral-kto-zostal-radnym-w-twojej-dzielnicy-wyniki/ar/c1-14541567>

opiniodawcze, inicjatywne. Do kompetencji opiniodawczych należą te formy działań w których jednostki pomocnicze wydają opinie dla tworzonych aktów prawa i działań instytucji. Do kategorii kompetencji inicjatywnych należą uprawnienia podejmowania działań przedkładania propozycji podejmowania konkretnych działań.

Toruń

Do zakresu działania rady należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym dotyczące okręgu i inne powierzone radzie przez Radę Miasta. Do kompetencji rady okręgu należy reprezentowanie mieszkańców okręgu i wyrażanie ich potrzeb poprzez:

- organizowanie działań mieszkańców na rzecz wspólnoty lokalnej mających na celu dobro wspólne, zarówno materialne jak i duchowe;
- opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta dotyczących okręgu;
- wnioskowanie w sprawach lokalnych do Rady Miasta, Prezydenta Miasta i jednostek organizacyjnych gminy;
- przedkładanie Radzie Miasta projektów uchwał dotyczących spraw okręgu;
- prezentowanie w uzgodnieniu z przewodniczącym właściwej komisji Rady Miasta problemów wspólnoty lokalnej na posiedzeniach danej komisji problemowej;
- wydawanie opinii w sprawach wniosków i skarg mieszkańców okręgu na wniosek Rady Miasta, Prezydenta Miasta bądź wnioskodawcy;
- opiniowanie zaplanowanych w budżecie miasta zamierzeń inwestycyjnych o charakterze lokalnym wg następujących zasad:
- zgłaszanie bieżących uwag, propozycji i wniosków dotyczących inwestycji o charakterze lokalnym, na obszarze działania danej rady, na każdym etapie ich realizacji;
- współdziałanie podczas organizacji konsultacji lokalnych (działania profrekwencyjne, pomoc organizacyjna) z działem Urzędu Miasta Torunia, którego zadaniem określonym w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Torunia, jest prowadzenie konsultacji społecznych⁷.

W ostatnich latach rady często korzystały ze swych uprawnień. Podczas spotkań podejmowały

⁷Serwis Rad Okręgów, Zakres zadań prawa/obowiązków, <https://ro.torun.pl/content/zakres-zada%C5%84-prawaobowi%C4%85zki>

uchwały przekazywane do poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Toruniu. Począwszy od lokalizacji inwestycji, po sposób ich wykonania. Zajmowały stanowiska w sprawie nazewnictwa ulic, drzew i osiedli (np. tzw. „JAR”). Rady pomagały również w organizacji konsultacji społecznych. Ze swej inicjatywy organizowały lokalne festyny i inne akcje zachęcające do aktywności mieszkańców. Na realizację tych działań rady otrzymują kwotę tysiąca złotych rocznie.

Kraków

Kraków podzielony jest na 18 dzielnic.

W zakresie ich działania i zadania zgodnie ze statutem znajdują się:

1. Wybór, planowanie i ocena realizacji zadań dotyczących bezpośrednio obszaru Dzielnic i służących zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców w określonych dziedzinach;
2. Działanie na rzecz rozwoju samorządności społeczności lokalnych, w tym udzielanie informacji, pomocy organizacyjnej oraz opiniowanie wniosków o utworzenie osiedli i sołectw;
3. Wnioskowanie do Rady Miasta, Prezydenta Miasta oraz do miejskich jednostek organizacyjnych w sprawach istotnych dla mieszkańców Dzielnic w określonym zakresie;
4. Opiniowanie na wniosek lub z własnej inicjatywy spraw istotnych dla mieszkańców Dzielnic w określonym zakresie;
5. Uczestniczenie w komisjach: konkursowych wybierających dyrektorów miejskich placówek działających na obszarze Dzielnic zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta; odbiorów robót należących do zadań zleczanych i finansowanych przez Miasto, realizowanych na obszarze Dzielnic, ze szczególnym uwzględnieniem zadań realizowanych w ramach środków wydzielonych do dyspozycji Dzielnic; powołanych w sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym.

6. Współdziałanie: z organami Miasta; ze szkołami i placówkami oświatowymi, placówkami kultury, placówkami służby zdrowia, stowarzyszeniami, fundacjami, instytucjami, organizacjami społecznymi i innymi organizacjami mieszkańców zainteresowanych rozwiązywaniem spraw związanych z ich miejscem zamieszkania; z Policją i Strażą Miejską w zakresie utrzymania ładu, porządku publicznego oraz przeciwdziałania patologii społecznej; z innymi Dzielnicami w realizacji wspólnych przedsięwzięć.
7. Przyjmowanie mieszkańców w ich sprawach indywidualnych należących do zakresu działania Dzielnic.
8. Uczestniczenie w wizjach lokalowych w zakresie lokali mieszkalnych będących w zasobach Miasta zlokalizowanych na obszarze Dzielnic.

Uzupełniającym elementem działalności dzielnic jest **Konwent Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic**. Genezą były spotkania przewodniczących rad i zarządów dzielnic w 1993 r., które z czasem przybrały bardziej oficjalny charakter. W 1999 r. Zarząd Miasta Krakowa powołał zespół konsultacyjny, zwany Konwentem Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic – w celu koordynacji działalności organów dzielnic miasta Krakowa⁸.

Przykłady wykorzystania swoich uprawnień:

Podstawową formą działalności rad dzielnic Krakowa jest dyspozycja budżetem. Przykładowo poniżej przedstawiono budżet dzielnicy nr I:

Rada Dzielnic I przeznaczyła kwotę 2 021 938, 00 zł na poniższe grupy zadań. Zadania zostały zrealizowane przez jednostki merytoryczne w 99,81% na kwotę 2 018 175,12 – jak niżej.

Nazwa dziedziny:	Budżet
Prace remontowe szkół podstawowych, gimnazjów, przedszkoli oraz żłobków	871.392 zł
Budowa, modernizacja, prace remontowe: ogródków jordanowskich, zieleńców, skwerów	160.000 zł
Budowa, modernizacja, prace remontowe: miejskiej infrastruktury drogowej	283.009 zł

⁸https://www.krakow.pl/aktualnosci/224978,26,komunikat,wybory_do_rad_dzielnic_-_wyniki.html

Budowa, modernizacja, prace rem. osiedlowej infrastruktury sportowej i rekreacyjne	0 zł
Program poprawy bezpieczeństwa dla Gminy Miejskiej Kraków - "Bezpieczny Kraków"	51.800 zł
Dzielnicowe programy wspierania osób niepełnosprawnych	125.000 zł
Dzielnicowe programy ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	0,00 zł
Dzielnicowe programy wspierania działalności miejskich placówek: oświaty, kultury, sportu, pomocy społecznej i zdrowia	174.941,00 zł
Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze Dzielnicy	0,00 zł
Komunikacja z mieszkańcami Dzielnicy	38.793,00 zł
Dzielnicowe programy robót budowlanych przy istniejącej miejskiej infrastrukturze drogowej w zakresie dróg	0,00 zł
Obsługa administracyjno-biurowa Rady i Zarządu Dzielnicy	60.658 zł
Środki nierozdysponowane (rezerwa)	0,00 zł
Pozostałe wynikające z zapisów Statutów (Budżet Obywatelski)	0,00 zł
Razem:	2.021.938,00 zł

Realizacją budżetu zajmowały się:

- poszczególne placówki oświatowe,
- Zarząd Dróg Miasta Krakowa,
- Zarząd Zieleni Miejskiej
- Zarząd Cmentarzy Komunalnych,
- Domy Pomocy Społecznej
- Straż Miejska Miasta Krakowa, Komenda Miejska Straży Pożarnej,
- instytucje kultury i oświaty: Krakowskie Forum Kultury, Staromiejskie Centrum Kultury Młodzieży, Centrum Młodzieży im. H. Jordana, Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiacy”, Muzeum Armii Krajowej, Biblioteka Kraków, Biblioteka Polskiej Piosenki, Muzeum Fotografii,

Poza dyspozycją budżetem rady podejmowały działania w formie:

- Przeprowadzenie konsultacji społecznych przebudowy ulic (np. ul. Kościuszki i ul. Królowej Jadwigi w 2019 roku przez Radę Dzielnicy Zwierzyniec.)

budowy oświetlenia ulicznego przy pl. Na Groblach wzdłuż chodnika przylegającego do boiska Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego

Wrocław

Zadania Osiedla:

1. wspieranie i inspirowanie działań o znaczeniu lokalnym, zmierzających do poprawy warunków zamieszkiwania i życia mieszkańców,
2. działanie na rzecz rozwoju samorządności lokalnej,
3. współdziałanie na terenie Osiedla z organami Miasta, organizacjami społecznymi i innymi Osiedlami,
4. wnioskowanie do organów Miasta m.in. w sprawie budżetu Miasta na etapie jego projektowania, wydzielenie mienia komunalnego z przeznaczeniem na działalność statutową Osiedla, lokalizacji na obszarze Osiedla instytucji kulturalnych, oświatowych i ośrodków sportu oraz rekreacji, przeznaczenia terenów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, komunikacji zbiorowej na Osiedlu, zmian w organizacji ruchu lokalnego, ochrony środowiska, zakładania i utrzymania zieleni,
5. opiniowania na wniosek organów Miasta projektów uchwał dot. likwidacji, przekształcania lub łączenia jednostek o charakterze lokalnym (szkół podstawowych, filii bibliotecznych, publicznych ZOZ, ośrodków rekreacji i sportu), a także dot. proponowanych przez Miasto zmian w funkcjonowaniu komunikacji zbiorowej, rozmieszczeniu targowisk, czy wydawaniu zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
6. wyrażanie opinii odnośnie działalności organów i jednostek organizacyjnych Miasta

Jednym z ważnych elementów możliwości działania rad osiedli we Wrocławiu jest Fundusz osiedlowy. Każde osiedle w ramach budżetu miasta otrzymało możliwość zadysponowania

określonej puli środków, z przeznaczeniem na realizację wybranych projektów inwestycyjnych. Można ubiegać się o realizację „drobnych”, ale potrzebnych inwestycji na swoim terenie. Wymogiem jest przeprowadzenie lokalnych konsultacji społecznych poprzedzających aplikowanie o te środki budżetowe⁹.

W 2021 r. kontynuowano realizację zadań zgłoszonych przez Rady Osiedla do pierwszej edycji Funduszu Osiedlowego 2020–2021 (FO). W ramach I edycji FO w 2021 r. zabezpieczono w budżecie miasta kwotę 9 mln zł. Do realizacji skierowano 143 projektów. W 2021 r. rozbudowano aplikację FRODO przeznaczoną do obsługi FO, prowadzono na bieżąco aktualizację statusów zgłoszonych projektów inwestycyjnych, wycen i komentarzy do projektów, stworzono identyfikację wizualną FO.

We Wrocławiu wprowadzono również program „Nasz Strażnik” skierowany do Rad Osiedli. Zakłada on oddelegowanie przez Komendanta SM funkcjonariusza do pracy przy Radzie Osiedla. Podstawowe problemy ważne dla mieszkańców danego osiedla, których rozwiązaniem zajmuje się Strażnik Osiedla, określa Przewodniczący Rady Osiedla. Obecność Strażnika patrolującego rejon osiedli w znacznym stopniu podnosi poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców¹⁰.

Katowice

1. organizowanie, inicjowanie i koordynowanie przedsięwzięć (inicjatyw) mających na celu poprawę warunków życia mieszkańców Osiedla;
2. opiniowanie projektu budżetu Miasta,
3. zapewnianie ścisłego współdziałania z Radą Miejską i jej Komisjami oraz Prezydentem Miasta;
4. uczestnictwo przedstawiciela Rady Jednostki, w komisjach przetargowych organizowanych przez jednostki organizacyjne Miasta, w tym administracje

⁹Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Wrocławia, *Fundusz Osiedlowy*, <https://bip.um.wroc.pl/artykuly/854/fundusz-osiedlowy>

¹⁰Urząd Miasta Wrocławia, *Raport o stanie Miasta Wrocław 2021*, s. 241.

nieruchomościami, w zakresie spraw w całości realizowanych na obszarze Osiedla wraz z oceną realizacji tych zadań;

5. uczestnictwo w planowaniu, budowy i remontów obiektów komunalnych, w tym: dróg i ulic oraz ich oświetlenia, wodociągów, kanalizacji, sieci zaopatrujących w energię elektryczną i ciepłą budynki mieszkalne, urządzeń sportowych; planu rzeczowego i finansowego zakładania i utrzymania zieleni komunalnej oraz terenów rekreacyjnych,
6. umożliwienie uczestnictwa społeczności lokalnych w rozstrzygnięciu spraw związanych z interesem ogólnomiejskim, a mającym wpływ na warunki życia w miejscu zamieszkania,
 - przedstawianie opinii odnośnie uchwalania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dzielnicy oraz planów szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Osiedla, a także jego zmian,
7. wspieranie inicjatyw i działań służących integracji społeczności osiedlowej.

Rady jednostek pomocniczych w Katowicach składały liczne wnioski do Prezydenta Miasta Katowic. Wyróżniającą się jednostką jest Radą Dzielnicy Śródmieście. Składała wniosek o dogęszczenie zieleni w północnej części Parku Kościuszki oraz udostępnienie boiska dla mieszkańców przy II Liceum Ogólnokształcącym w Katowicach. Ta sama rada jest inicjatorem inicjatyw w formie Święta Dzielnicy. We współpracy z lokalnymi społecznikami udało się radzie dzielnicy wpisać zabytkową parowozownię do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Gdynia

Dzielnica organizuje przedsięwzięcia i wspiera inicjatywy swoich mieszkańców w zakresie:

1. poprawy warunków życia,
2. zachowania porządku i bezpieczeństwa
3. edukacji
4. kultury
5. wypoczynku

6. rekreacji i ochrony zdrowia
7. pomocy społecznej
8. ochrony środowiska
9. utrzymania i rozwoju infrastruktury
10. inwestycji.

Gdyńskie rady dzielnic realizują swoje zadania za pomocą budżetów. W 2023 roku mają łącznie do dyspozycji 15 mln zł¹¹.

W 2021 roku w ramach Rad Dzielnic zorganizowano wydarzenia kulturalne:

- Zorganizowano Strefę Kibica w dzielnicy Chwarzno-Wiczlino; zrealizowano 3. edycje (podczas meczów reprezentacji Polski) – w obrębie strefy każdorazowo przebywało ok. 250 osób;
- Zajęcia Parkour: Leszczynki, zrealizowano 16 zajęć, w których każdorazowo brało udział około 10 osób; Witomino zrealizowano 18 zajęć, w których każdorazowo brało udział około 15 osób;
- Festyn dla dzielnic Leszczynki i Grabówek, w imprezie wzięło udział przeszło 500 osób;
- Biegi górskie w dzielnicy Pustki Cisowskie – Demptowo – 3 terminy, w których łącznie wzięło udział 480 osób;
- Bieg długodystansowy w dzielnicy Pustki Cisowskie - w biegu wzięło udział przeszło 300 osób;
- Zajęcia i warsztaty dla kobiet w ciąży w Redłowie: „Salsa w chustach” – 16 zajęć oraz „Brzdąc w dzielnicy” – 12 zajęć;
- Cotygodniowe zajęcia joga w dzielnicy Witomino, zrealizowano 24 zajęć, w których każdorazowo brało udział około 25 osób;

¹¹<https://bip.um.gdynia.pl/procedury-przyznawania-srodkow-2,8184/procedury-przyznawania-srodkow-dla-rad-dielnic-na-gminne-zadania-inwestycyjne-i-remontowe-w-latach-2019-2023,543225>

- Cotygodniowe zajęcia pilates w dzielnicy Witomino, zrealizowano 11 zajęć, w których każdorazowo brało udział około 25 osób.

Rady dzielnic w ramach swych budżetów mogą dofinansowywać projekty dla których zabrakło środków w budżecie obywatelskim. Dla przykładu trzy rady dzielnic w 2021 roku skorzystały z takiej możliwości. Dzięki dofinansowaniu Rady Dzielnicy Karwiny w kwocie 818 złotych udało się zrealizować projekt „Gry i zabawy z mapą i kompasem” o wartości 7000 złotych. W ramach dofinansowania z Rady Dzielnicy Pustki Cisowskie-Demptowo w kwocie 2462 złotych przeznaczono do realizacji projekt „Kurs rysunku i malarstwa z elementami historii sztuki na Pustkach Cisowskich-Demptowie wycenianego na 10 000 złotych. Dzięki środkom w kwocie 4 155 złotych z dzielnicy Wzgórze Św. Maksymiliana zrealizowano warty 10 000 złotych projekt „Spotkania edukacyjne i warsztaty dla dzieci i dorosłych skupione wokół zmian klimatycznych, dbania o środowisko, wprowadzania rozwiązań zero i less waste”¹².

Ciekawym elementem działalności rad dzielnic w mieście Gdynia był konkurs „Przyjazna dzielnica” realizowany w latach 2016-2018. Konkurs „Przyjazna dzielnica” skierowany był bezpośrednio do mieszkańców poszczególnych dzielnic Miasta Gdyni. Jednocześnie stanowił on narzędzie dla rad dzielnic, które mogły przygotowywać i realizować projekty, wykorzystujące zasoby lokalnych partnerstw. Ideą konkursu było stworzenie instrumentu, który wspierać będzie budowanie lokalnej społeczności w oparciu o wspólne diagnozowanie potrzeb i wspólne kreowanie potrzebnych do tego rozwiązań. Gospodarzem tego procesu były rady dzielnic, których zadaniem było stworzenie lokalnej sieci – partnerstwa na rzecz działań lokalnych. W skład takiego partnerstwa mogły wejść np.: rada dzielnicy, biblioteki, szkoły, samorządy uczniowskie, rady rodziców, kluby seniora, lokalne organizacje pozarządowe, parafie, spółdzielnie, MOPS, CAS, Gdyńskie Centrum Sportu, Zarząd Komunikacji Miejskiej oraz organizacje pozarządowe. Zgłoszone prawidłowo projekty podlegać będą ocenie mieszkańców dzielnic, którzy w głosowaniu dokonają ostatecznego wyboru, skutkującego

¹²Urząd Miasta Gdynia, *Raport o stanie miasta 2021*, s. 89.

sfinansowaniem z budżetu Miasta Gdyni realizacji projektów konkursowych, które w poszczególnych dzielnicach uzyskały największą liczbę głosów.

Na konkurs „Przyjazna Dzielnicą” przeznaczano środki w łącznej wysokości 550 000 zł. Wysokość środków przypadających na każdą z dzielnic wynosił 25 000 zł. Środki te mogły w wyniku głosowania zostać przeznaczone na jeden lub kilka projektów. Procedura tworzenia projektów, dyskusji nad nimi oraz wyboru końcowych wniosków do zgłoszenia odbywała się na szczeblu gdynskich rad dzielnic. W celu stworzenia warunków do zawiązania Partnerstw, rada dzielnicy organizowała spotkania dla mieszkańców i potencjalnych partnerów, dotyczące potrzeb dzielnicy. W ramach dyskusji z mieszkańcami i prac rady dzielnicy wypracowywane zostały przedsięwzięcia potrzebne dzielnicy, wraz z ustaleniem mogących je zrealizować Partnerstw. Rada dzielnicy rekomendowała co najmniej 3 projekty – wnioski konkursowe, które zostawały poddane głosowaniu. Głosowanie odbywało się w terminie określonym w Zarządzeniu Prezydenta, jednakowym dla wszystkich dzielnic biorących udział w konkursie i trwało nie krócej niż 14 dni. Do udziału w głosowaniu na projekty zakwalifikowane do konkursu uprawnieni są wszyscy mieszkańcy Miasta Gdyni. Każdy mieszkaniec mógł poprzeć w głosowaniu maksymalnie trzy projekty z listy projektów w jednej wybranej dzielnicy Miasta Gdyni. Projekty te głosujący szeregował w kolejności od najważniejszego do najmniej istotnego. Uszeregowanie projektów według ich ważności odbywało się poprzez wpisanie cyfr 1-3 przy nazwach wybranych wniosków. Wnioski najważniejsze dla głosującego zostawały oznaczone cyfrą „1”, a najmniej istotne cyfrą „3”. Preferencje głosujących zostawały przeliczone na punkty, jakie otrzymywał każdy z projektów, według następujących zasad:

- projekty na pierwszym miejscu (oznaczone przez głosującego cyfrą „1”) otrzymają 3 punkty,
- projekty na drugim miejscu (oznaczone przez głosującego cyfrą „2”) otrzymają 2 punkty,
- projekty na trzecim miejscu (oznaczone przez głosującego cyfrą „3”) otrzymają 1 punkt.

Środki otrzymują projekty, na które zagłosowała największa liczba głosujących w danej

dzielnicy i są przyznawane kolejnym projektom zgodnie z ich wyceną, aż do wyczerpania wszystkich środków przypadających na daną dzielnicę¹³.

Wśród projektów inicjatywnych Rad Dzielnic można wyszczególnić nowe przestrzenie rekreacyjne¹⁴. Z inicjatywy Rady Dzielnic Kack rozpoczęto budowę ulicy Siewnej¹⁵, a dzięki **Radzie Dzielnic Działki Leśne udało się przeprowadzić remont schodów od ul. Podjazd do ciągu pieszego wzdłuż ul. Śląskiej**¹⁶. Ze środków Rady Dzielnic **Z inicjatywy Rady Dzielnic Olszynki powstał dzielnicowy klub seniora**¹⁷.

Bydgoszcz

W Bydgoszczy wydzielono 29 rad osiedli.

Zadania rady osiedla:

1. konsultuje i opiniuje przekazane przez organy Miasta istotne dla osiedla decyzje, zamierzenia i działania;
2. chroni jego środowisko naturalne i kulturowe;
3. zgłasza wnioski do planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze osiedla;
4. wspiera i pobudza życie społeczne i kulturalne w osiedlu;
5. popiera i pobudza samopomoc społeczną;
6. współdziała z Policją, Strażą Miejską i innymi służbami porządkowymi w zakresie bezpieczeństwa i porządku w osiedlu;
7. współdziała z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie osiedla, zwłaszcza oświatowymi, kulturalnymi, sportowymi, służby zdrowia i pomocy społecznej;
8. współdziała z administracją i właścicielami budynków i innych nieruchomości na

¹³Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Gdynia, *Zasady przeprowadzania konkursu „Przyjazna dzielnica”*, <https://bip.um.gdynia.pl/konkurs-przyjazna-dzielnica,6615/zasady-przeprowadzania-konkursu-przyjazna-dzielnica,443023>

¹⁴*Nowe przestrzenie rekreacyjne w Gdyni*, <https://www.zdiz.gdynia.pl/nowe-przestrzenie-rekreacyjne-w-gdyni/>

¹⁵*ul. Siewna - rozpoczęcie prac*, <https://www.gdynia.pl/gdynia-buduje,8153/ul-siewna-rozpozecie-prac,569514>

¹⁶*Schody przy ul Podjazd gotowe!*, <https://www.gdynia.pl/gdynia-buduje,8153/schody-przy-ul-podjazd-gotowe,569601>

¹⁷*Kolo seniora Olszynki otwarte*, <https://www.gdynia.pl/co-nowego,2774/kolo-seniora-leszczyunki-otwarte,568998>

terenie osiedla;

9. wspiera i inicjuje działania służące osiedlowej społeczności i jej integracji;
10. reprezentuje interesy społeczności mieszkańców wobec samorządowej i państwowej administracji oraz innych podmiotów;
11. realizuje zadania przejęte od Miasta i gospodaruje przekazanym mu mieniem;
12. współpracuje z radnymi danego okręgu wyborczego;
13. opiniuje propozycje zmian nazewnictwa ulic, placów, skwerów itp.;

Sposoby działań:

Rady Osiedli w Bydgoszczy zajmowały się opiniowaniem istotnych spraw dla osiedla, m.in. uczestniczyły w:

- pracach Zespołu ds. weryfikacji projektów Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego,
- konsultacjach społecznych m.in.: dotyczących budowy ulic osiedlowych,
- pracach Rady ds. Partycypacji Społecznej.

Rady Osiedli podejmowały liczne inicjatywy skierowane do ogółu mieszkańców osiedla, jak również do wybranych grup, w tym seniorów i dzieci:

- organizowały pikniki rodzinne, wydarzenia dla dzieci m.in.: Dzień Dziecka na poszczególnych osiedlach, Mikołajki oraz międzyszkolne turnieje, wydarzenia dla seniorów np. „Muzyczna karuzela” z piosenkami z lat 50 i 60-tych,
- organizowały zawody i wydarzenia sportowe mające na celu promowanie aktywności fizycznej wśród mieszkańców, w tym m.in.: wędkarskie „Grand Prix”, rajdy rowerowe, „Letni Festiwal Biegowy”,
- organizowały wydarzenia kulturalne dla mieszkańców, m.in.: „Koncert Muzyki Klasycznej” na plantach Starego Kanału Bydgoskiego, kino plenerowe nad Balatonem, „Koncert Muzyki Francuskiej – Nad dachami Paryża”, koncerty plenerowe z cyklu „Kanał Kultura”,
- podejmowały działania związane z dożywianiem dzieci, np. zakup jabłek dla szkół i przedszkoli w ramach akcji „Drugie śniadanie – kolej na jabłko”,
- przekazywały paczki i talony do lokali gastronomicznych z okazji świąt Bożego Narodzenia,
- organizowały wycieczki dla dzieci i dorosłych oraz liczne konkursy: plastyczne,

fotograficzne, wiedzy i umiejętności,

□ współuczestniczyły w cyklicznej inicjatywie Bydgoskiego Ośrodka Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i Profilaktyki "BORPA" pn. „Wakacyjny plac zabaw” polegającej na organizacji zabaw podwórkowych połączonych z wypoczynkiem i profilaktyką.

Inne inicjatywy i działania Rad Osiedli:

□ organizacja wspólnie z Bydgoskim Alarmem Smogowym akcji promocyjnej „Zobacz czym oddychasz” mającej na celu uświadomienie mieszkańców na temat zanieczyszczeń powietrza w mieście oraz zachętę do wymiany pieców na paliwa stałe,

□ udział w opracowaniu standardów zieleni w mieście oraz nasadzeniach drzew i krzewów w ramach programu „Bez lipy!” realizowanego przez Pracownię Zrównoważonego Rozwoju i Urząd Miasta Bydgoszczy,

□ współpraca z Towarzystwem Miłośników Miasta Bydgoszczy podczas kolejnej edycji konkursu „Bydgoszcz w kwiatkach i zieleni”,

□ organizacja II Festynu Ekologicznego „Bioróżnorodność miejskich żywołów”,

□ udział w obchodach świąt państwowych i miejskich:

□ włączenie w kwestowanie na cmentarzach Starofarnym i Nowofarnym zorganizowane przez Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy,

□ organizacja akcji sprzątania osiedli i okolicznych lasów¹⁸,

Jedną z częściej wykorzystywanych kompetencji przez rady osiedla w Bydgoszczy jest występowanie z wnioskami o realizację danej inwestycji na danym terenie. Jako przykład można podać Radę Osiedla Bartodzieje która wnioskowała o realizację dróg rowerowych przy ul. Fordońskiej, Armii Krajowej oraz Kazimierza Wielkiego. Ta rada wnioskowała również o stworzenie łąki kwietnej przy wiadukcie Armii Krajowej¹⁹. Wśród ich działań można wyszczególnić również działalność integracyjną. Rada Osiedla Bielawy wraz z Radą Osiedla Leśna organizują cyklicznie festyn rodzinny²⁰. Rada Osiedla Wilczak-Jary w okresie pandemii

¹⁸Urząd Miasta Bydgoszczy, *Raport o stanie Miasta Bydgoszcz 2021*, s. 24-25.

¹⁹Rada Osiedla Bartodzieje, *Armii Krajowej i Kazimierza Wielkiego – drogi rowerowe*,

<https://bartodzieje.info/armii-krajowej-i-kazimierza-wielkiego-drogi-rowerowe/>

²⁰Przedszkole nr 16 w Bydgoszczy, *Festyn rodzinny rady osiedla „Leśne” i „Bielany”*,

<https://przedszkole16.bydgoszcz.pl/2022/05/22/festyn-rodzinny-rady-osiedla-lesne-i-bielawy-gr-iii-i-v/>

wywiesiła na swoim płócie banery zachęcające do aktywności na rzecz lokalnej wspólnoty²¹. Bydgoskie organy jednostek pomocniczych występowały również do podmiotów nie będących elementami struktur organizacyjnych miasta. Rada Osiedla Brdujście w 2021 roku wystosowała apel w formie listu otwartego do przedsiębiorstwa Drobex o nie inwestowanie na terenie ich osiedla²². W zakresie partycypacji ciekawym przykładem działalności rad osiedli jest przeprowadzony konkurs dla studentów architektury dotyczący terenów nad Kanałem Bydgoskim zorganizowanym przez m.in. Rada Osiedla Miedzyń-Prądy²³.

Opole

Do zakresu zadań Dzielnicy należą wyłącznie zadania publiczne dotyczące bezpośrednio obszaru Dzielnicy i służące zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców oraz poprawie warunków ich życia, w tym:

1. integracja mieszkańców, promocja i rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
2. zapewnienie udziału mieszkańców w rozpatrywaniu spraw związanych z miejscem ich zamieszkania;
3. organizowanie i koordynowanie inicjatyw i przedsięwzięć społeczności lokalnych;
4. współpraca z organami Miasta i radnymi, instytucjami oraz sektorem pozarządowym, za wyjątkiem organizacji o charakterze politycznym;
5. rozwój oświaty, sportu, rekreacji, kultury, ochrony środowiska, zdrowia, wyrównywania szans, przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu oraz komunikacji na obszarze Dzielnicy;
6. rozwój wszelkich inwestycji dotyczących obiektów użyteczności publicznej, znajdujących się na obszarze Dzielnicy, także zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy;

²¹Pieczynska M., *Świetny pomysł osiedlowych radnych z bydgoskiego Wilczaka.. Ku pokrzepieniu mieszkańców i nie tylko*, <https://bydgoszcz.naszemiasto.pl/swietny-pomysl-osiedlowych-radnych-z-bydgoskiego-wilczaka/ar/c1-7687047>

²²NaszaBydgoszcz.pl, *Zostawcie Brdujście w spokoju ! List otwarty Rady Osiedla i mieszkańców Brdujścia do „Drobexu”*, <https://naszabydgoszcz.pl/zostawcie-brdujście-w-spokoju-list-otwarty-rady-osiedla-i-mieszkanow-brdujścia-do-drobexu/>

²³Bydgoszcz.naszemiasto.pl, *Studenci z Bydgoszczy zaprojektują tereny nad Kanałem Bydgoskim*, <https://bydgoszcz.naszemiasto.pl/studenci-z-bydgoszczy-zaprojektuja-tereny-nad-kanalem/ar/c3-4756385>

7. planowanie zadań i różnych projektów realizowanych dla Dzielnicy

Dzielnica realizuje swoje zadania poprzez:

1. opiniowanie w sprawach dotyczących Dzielnicy oraz wnioskowanie do Rady Miasta, Prezydenta, do miejskich jednostek organizacyjnych, a także innych instytucji w sprawach dotyczących Dzielnicy;
2. udział członków organów Dzielnicy w zespołach i komisjach, powołanych w sprawach publicznych, dotyczących Dzielnicy lub jej mieszkańców;
3. przyjmowanie mieszkańców w sprawach indywidualnych należących do zakresu działania Dzielnicy.

W obszarze działań Rady Dzielnic przeznaczyły środki na inwestycje w zakresie: remontów, budowy, przebudowy, rozbudowy dróg; chodników; zakupu i rozmieszczenia m.in. obiektów małej architektury; oświetlenia; ławek; śmietników; rozbudowy oraz uzupełnienia wyposażenia m.in. placów zabaw; terenów zielonych, a także w zakresie wsparcia placówek oświatowych. W 2021 roku zrealizowano m.in. zadania: Budowa wymuszanej sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych na ul. Prószkowskiej w Winowie przy skrzyżowaniu z ul. Szkolną i ul. Ligudy; Utworzenie parku kieszonkowego na terenie ZSZ NR 4 przy ul. Hallera 6 – Dzielnica XI; utworzenie łąki kwietnej przy ul. Koszyka – Dzielnica XI; Budowa oświetlenia terenu rekreacyjnego z torem Pumptrack przy ul. Gajowej, Budowa oświetlenia przy ul. Jaśminowej i ul. Herbacianej – Dzielnica I²⁴.

Gdańsk

Do właściwości Rady należy:

1. opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta Gdańska dotyczących Dzielnicy,
2. występowanie do organów miasta z wnioskami i opiniami dotyczącymi realizacji funkcji Miasta na terenie Dzielnicy,
3. podejmowanie oświadczeń w sprawach mających istotne znaczenie dla Dzielnicy,
4. podejmowanie uchwał w sprawie zgłoszenia propozycji do planów inwestycyjnych i finansowych w zakresie określonym w uchwałach Rady Miasta Gdańska,

²⁴Urząd Miasta Opola, *Raport o stanie miasta Opola za 2021 rok.*, s. 82.

5. konsultowanie projektu budżetu z mieszkańcami Dzielnicy,
6. podejmowanie uchwał w sprawie określenia priorytetowych zadań dla Dzielnicy z wnioskiem o ujęcie w projekcie budżetu Miasta na następny rok budżetowy,
7. zgłaszanie wniosków do sporządzanych Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie obejmującym teren Dzielnicy,
8. opiniowanie projektu Studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie obejmującym tereny Dzielnicy,
9. opiniowanie projektów uchwał o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren Dzielnicy,
10. wnioskowanie o sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze działania Dzielnicy,
11. podejmowanie uchwał w sprawach związanych z zagospodarowaniem i porządkowaniem terenów Dzielnicy,
12. podejmowanie uchwał w sprawie inicjatyw lokalnych i innych przedsięwzięć lokalnych,
13. opiniowanie projektów przebiegu linii komunikacyjnych, lokalizacji przystanków i rozkładów jazdy transportu zbiorowego,
14. opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta Gdańska w sprawach zmian nazw ulic i placów na terenie Dzielnicy,
15. opiniowanie działalności miejskich placówek służby zdrowia, sportowych, oświaty, kultury i socjalnych na terenie Dzielnicy,
16. opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta Gdańska w sprawie zasad przeznaczania wolnych lokali użytkowych będących własnością Miasta na terenie Dzielnicy,
17. występowanie z wnioskami o przekazanie składników mienia komunalnego do zarządzania i korzystania,
18. podejmowanie uchwał w sprawie wykorzystania środków finansowych przekazanych na działalność statutową Dzielnicy,
19. występowanie do podmiotów właściwych do wszczęcia procedury nadania nazwy z

- inicjatywą nadania nazw obiektom miejskim na terenie Dzielnicy
20. wnioskowanie o przeprowadzenie konsultacji społecznych, na zasadach określonych w odrębnej uchwale Rady Miasta Gdańska,
 21. przedstawianie stanowiska w sprawie projektu Studium i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie obejmującym tereny Dzielnicy,
 22. przedstawianie stanowiska w sprawie projektów uchwał o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren Dzielnicy,
 23. przedstawianie stanowiska w sprawie koncepcji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących teren Dzielnicy,
 24. przedstawianie stanowiska w sprawie projektów uchwał o uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren Dzielnicy.

Oryginalną i ciekawą formą aktywizacji mieszkańców na etapie wyborczym zastosowano w Gdańsku. W 2019 r. przeprowadzone zostały wybory radnych dzielnicowych na kolejną kadencję. Rady zostały utworzone we wszystkich 35 dzielnicach. Działa w nich 567 radnych. Skupiając się na działaniach lokalnych, rady złożyły wnioski na dofinansowanie 776 projektów na łączną kwotę 4,3 mln zł. Kwota w dyspozycji rad dzielnic wynikała z uchwalenia przez Radę Miasta Gdańska na 2019 r. nowej stawki na jednego mieszkańca dzielnicy w wysokości 12 zł (poprzednio – 4 zł). Stawka ta – wzorem lat poprzednich – mogła być dodatkowo zwiększona w zależności do frekwencji wyborczej w danej dzielnicy – o 25%, jeśli frekwencja zawierała się między 14 a 16%, lub o 50%, jeśli frekwencja przekroczyła 16%. Skutkiem takiego działania był wzrost frekwencji wyborczej. Ogółem w mieście frekwencja osiągnęła 17,2%, co jest wynikiem o ponad 6 pkt. proc. lepszym niż w poprzednich głosowaniach.²⁵ W 2021 roku Rady Dzielnic w ramach zadysponowanego dla nich budżetu złożyły 558 wniosków na łączną kwotę 5 106 560 zł.

Wśród ciekawych pomysłów znalazły się budowa placu zabaw z wierzby przy ul. Ceperowicza zrealizowany na wniosek i ze środków Rady Dzielnicy Chełm²⁶.

²⁵Urząd Miasta Gdańska, *Raport o stanie Miasta Gdańska za 2019 rok*, s.59-60

²⁶Propertydesign.pl, *W Gdańsku powstał wyjątkowy plac zabaw. Konstrukcję wykonano z wierzby*,

Radni dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce w Gdańsku kierowali swe działania również w zakresie planowania przestrzennego. Byli przeciwni budowie dużej hali dla PKP PLK, gdzie będą remontowane maszyny kolejowe. Zamiast tego zaproponowali przeznaczenie tego terenu pod przestrzeń biurową²⁷. Rada Dzielnicy Olszynki wniosowała natomiast o objęcie ich osiedla obszarem rewitalizacji²⁸.

Rada Dzielnicy Orunia w 2022 roku wystąpiła z wnioskiem o nadanie nazwy dla skweru im. prof. Jerzego Sampa²⁹.

Podsumowanie

Kilka powyższych miast można zauważyć jaki ma wpływ na lokalną społeczność funkcjonowanie jednostek pomocniczych w postaci rad osiedli lub rad dzielnic. Podejmowane liczne działania w ramach swych kompetencji realnie oddziałują na lokalną społeczność.

https://www.propertydesign.pl/architektura/104/w_gdansk_u_powstal_wyjatkowy_plac_zabaw_konstrukcje_wykonano_z_wierzby,42324.html

²⁷*Biurowiec zamiast hali dla maszyn. Pomysł radnych dzielnicy,*

<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Biurowiec-zamiast-hali-dla-maszyn-Pomysl-radnych-dzielnicy-n174959.html>

²⁸*Spór o obszar rewitalizacji. Motława stała się granicą nie do sforsowania dla urzędników,*

<https://www.trojmiasto.pl/wiadomosci/Spor-o-obszar-rewitalizacji-Motlawa-stala-sie-granica-nie-do-sforsowania-dla-urzednikow-n174860.html>

²⁹*Dwa skwery i ulica z nowymi nazwami,* <https://www.gdansk.pl/urząd-miejski/wiadomosci/dwa-skwery-i-ulica-z-nowymi-nazwami,a,228577>